

# Rekommendation om skydd för och främjande av museer och samlingar, deras mångfald samt roll i samhället

ANTAGEN AV UNESCO'S GENERALKONFERENS DEN 17 NOVEMBER 2015



United Nations  
Educational, Scientific and  
Cultural Organization

**unesco.se**

Svenska Uneskorådet  
Swedish National  
Commission for UNESCO

# Rekommendation om skydd för och främjande av museer och samlingar, deras mång- fald samt roll i samhället

Antagen av Unescos generalkonferens den 17 november 2015

**Unesco**

Unesco är Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation. Unescos mål är att bidra till fred och säkerhet genom internationellt samarbete inom dessa ansvarsområden. Unesco grundades år 1945, har 195 medlemsländer och sekretariat i Paris. Sverige blev medlem år 1951.

Mer information om Unesco: [www.unesco.org](http://www.unesco.org)

**Svenska Unescorådet**

Svenska Unescorådet ger råd till den svenska regeringen när det gäller Unesco, främjar Unescos verksamhet samt informerar i Sverige om Unesco.

Mer information om Svenska Unescorådet: [www.unesco.se](http://www.unesco.se)

Svenska Unescorådets skriftserie kan laddas ner kostnadsfritt på [www.unesco.se](http://www.unesco.se)

November 2016

ISSN: 0348-8705

# Innehåll

Förord	5
Inledning	8
I. Definition av museum samt museers mångfald	9
II. Museernas huvuduppgifter	10
<i>Bevarande</i>	10
<i>Forskning</i>	10
<i>Kommunikation</i>	10
<i>Utbildning</i>	11
III. Samhällsfrågor för museer	12
<i>Globaliseringen</i>	12
<i>Museernas koppling till ekonomi och livskvalitet</i>	12
<i>Museernas sociala roll</i>	12
<i>Museer och informations- och kommunikationsteknik (IKT)</i>	13
IV. Strategier	14
Allmänna strategier	14
Funktionsbaserade strategier	14
Bilaga	17

# Förord

## Vad är ett museum?

*"Museer är ledande "laboratorier" för det gemensamma, för vår mänsklighet – och för att skydda vårt arv, fungera som katalysatorer för kreativitet och hjälpa oss att beskriva vår världs komplexitet"* - Unescos generaldirektör Irina Bokova.

I dag står frågan om vad ett museum är i centrum för flera nutida sociala utmaningar; att vara del i den kreativa sektorn av samhällsekonomin, att stödja människors känsla av tillhörighet och sammanhållning, att vara motorer för internationell samverkan.

Dagens museer ska inte bara visa och bevara samlingar och forska om kulturarvet utan också utbilda och fungera som scen för verksamheter som riktar sig till allmänheten - och ibland till museiovana.

Vad ett museum är och kan vara har alltid varit omdiskuterat - nu mer än på länge. Ska museerna visa en viss, positiv bild av det förflutna till allmän uppbyggelse? Ska de vara delar i samhällsutvecklingen, ta ansvar för historiska oförrätter och fungera som aktörer i dagspolitiken? Ska de kunna utsättas för påtryckningar när det gäller uppdragets innehåll och genomförandet?

Museer är viktiga i kampen mot olaglig handel av kulturföremål och är också numera centrala mål i väpnade konflikter – vilket ställer nya krav på kunskap och samarbete.

Genom ICOM (International Council of Museum) har museiprofessionella tagit fram bland annat definitioner av vad museer är och utarbetat gemensamma riktlinjer. Unescos medlemsländer har nu tagit arbetet vidare och efter flera års diskussioner och möten med företrädare för museer, medlemsländer och organisationer arbetat fram en museirekommendation.

## Unescos rekommendation om museer och samlingar

Museernas sociala, kulturella, och ekonomiska betydelse står i centrum för "Rekommendation om skydd av och främjande av museer och samlingar, deras mångfald och roll i samhället" som antogs 2015.

Unescos rekommendationer ger stöd till medlemsländerna för policyutveckling inom ett visst område och antas av Unescos medlemsländer på generalkonferensen. Rekommendationer är inte lika starka normativa instrument som konventioner men medlemsländerna rapporterar regelbundet till Unesco hur de genomförs.

Generalkonferensen,

*som beaktar* att museer delvis har samma grundläggande uppgifter som Unesco enligt stadgan, till exempel att bidra till bred kulturspridning och utbildning för rättvisa, frihet och fred, att lägga grunden för intellektuell och moralisk solidaritet mellan människor samt full och lika tillgång till utbildning för alla inom ramen för det oinskränkta sökandet efter objektiva sanningar och det fria utbytet av idéer och kunskap,

*samt beaktar* att en av Unescos uppgifter enligt stadgan är att stimulera folkbildning och kulturspridning genom att, på medlemmarnas begäran, samarbeta kring framtagandet av utbildningsinsatser samt genom att skapa samarbete mellan länder som syftar till att föra fram tanken om lika utbildningsmöjligheter, oberoende av rastillhörighet, kön eller ekonomiska eller sociala åtskillnader, samt att bevara, fördjupa och sprida kunskap,

*som erkänner* kulturens betydelse i dess olika former över tid och rum och de fördelar denna mångfald innebär för folkgrupper och samhällen, samt behovet av att införliva kulturen, i dess många former, i nationella och internationella utvecklingsstrategier till gagn för samhällsgrupper, folk och länder,

*som bekräftar* att skydd, studier och spridning av löst och fast, materiellt och immateriellt natur- och kulturarv betyder mycket för alla samhällen, den mellanfolkliga interkulturella dialogen, den sociala sammanhållningen samt för den hållbara utvecklingen,

*som återigen bekräftar* att museer kan bidra till fullgörandet av dessa uppgifter som fastställs i 1960 års rekommendation om de mest effektiva sätten att göra museer tillgängliga för alla, vilken antogs av Unescos generalkonferens vid dess elfte session i Paris den 14 december 1960,

*som vidare bekräftar* att museer och samlingar bidrar till att stärka de mänskliga rättigheterna, i enlighet med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, särskilt artikel 27, samt den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, särskilt artiklarna 13 och 15,

*som beaktar* att museer har ett inneboende värde som kulturarvets väktare, samt det faktum att de även spelar en allt viktigare roll när det handlar om att stimulera skapande och

## **6 |** REKOMMENDATION OM SKYDD FÖR OCH FRÄMJANDE AV MUSEER OCH SAMLINGAR

erbjuda förutsättningar för de kreativa och kulturella näringarna, samt för förnöjelse, och därigenom bidrar till själsligt välbefinnande och materiellt välstånd för människor runt om i världen,

*som beaktar* att det under alla omständigheter är varje medlemsstats ansvar att på territorier under deras jurisdiktion skydda natur- och kulturarvet, både materiell eller immateriell och lös eller fast egendom, samt att stödja museernas verksamhet och samlingarnas roll därvidlag,

*som noterar* att det finns en samling normgivande internationella instrument, inklusive konventioner, rekommendationer och deklARATIONER, som antagits av bland annat Unesco och som behandlar frågan om museers och samlingars roll. Samtliga dessa instrument äger fortfarande giltighet (i)

*som beaktar* de stora samhällsekonomiska och politiska förändringar som påverkat museernas mångfald och roll sedan antagandet av 1960 års rekommendation om det mest effektiva sättet att göra museer tillgängliga för alla,

*som önskar* stärka det skydd som ges genom de existerande normer och principer som behandlar museers och samlingars roll till förmån för natur- och kulturarvet i dess materiella och immateriella former samt därtill kopplade roller och ansvarsområden,

*som beaktat* förslag avseende rekommendationen om skydd för och främjande av museer och samlingar samt deras mångfald och roll i samhället,

*som påminner* om att en Unesco-rekommendation är ett icke-bindande instrument med principer och politiska riktlinjer som riktar sig till olika aktörer,

*Antar* denna rekommendation den 17 november 2015.

Generalkonferensen rekommenderar att medlemsstaterna för att tillämpa följande bestämmelser vidtar de lagstiftande och andra åtgärder som kan krävas för att genomföra de principer och normer som kommer till uttryck i denna rekommendation på territorier under deras respektive jurisdiktion.

# Inledning

1. Skyddet och främjandet av mångfalden av kultur och natur hör till tjugohundratalets stora utmaningar. Museer och samlingar utgör i det hänseendet viktiga redskap för att värna materiella och immateriella lämningar från naturen och mänskliga kulturer.
2. I egenskap av platser för kulturspridning, interkulturell dialog, lärande, debatt och utbildning har museer även en viktig roll att spela för utbildning (formell och informell utbildning samt livslångt lärande), social sammanhållning och hållbar utveckling. Museer har mycket stor potential att öka människors medvetenhet om natur- och kulturarvets värde och alla medborgares ansvar för att skydda och sprida detta arv. Museer främjar även den ekonomiska utvecklingen, i synnerhet genom de kulturella och kreativa näringarna och turismen.
3. Denna rekommendation vill uppmärksamma medlemsstaterna på vikten av skydd och främjande av museer och samlingar så att de blir deltagare i arbetet med hållbar utveckling genom skydd och bevarande av detta arv, skydd och främjande av kulturell mångfald, spridning av vetenskapliga rön, utveckling av utbildningspolitiken, livslångt lärande och social sammanhållning samt utveckling av de kreativa näringarna och turistnäringen.



# I. Definition av museum samt museers mångfald

4. I denna rekommendation definieras termen museum som en “permanent institution utan vinstintresse som verkar i samhällets tjänst och för dess utveckling, som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella lämningar av människor och deras miljö i studie-, utbildnings- och rekreationssyfte” (ii) Museer är således institutioner som strävar efter att återge människlighetens mångfald av natur och kultur och spelar en mycket viktig roll för skyddet, bevarandet och spridningen av detta arv.
5. I denna rekommendation definieras termen samling som “en uppsättning materiella och immateriella, tidigare och nuvarande tillgångar på kulturens och naturens område” (iii). Varje medlemsstat ska definiera vad den utifrån sitt rättsliga ramverk avser med termen samling i denna rekommendation.
6. I denna rekommendation definieras termen natur- och kulturarv som (iv) en uppsättning materiella och immateriella värden och uttryck som människor, oberoende av ägarskap, väljer ut och anser reflekterar och ger uttryck för deras identiteter, trosuppfattningar, kunskaper, traditioner och livsmiljöer och således förtjänar att skyddas och främjas av nuvarande generationer samt föras vidare till kommande generationer. Termen natur- och kulturarv hänvisar även till de definitioner av natur- och kulturarv, materiell och immateriell, kulturogendom och kulturföremål som finns upptagna i Unescos kulturkonventioner.

## II. Museernas huvuduppgifter

### Bevarande

7. Skyddet av natur- och kulturarvet omfattar förutom aktiviteter som rör förvärv och förvaltning av samlingar, inklusive riskanalys och utveckling av beredskapskapacitet och beredskapsplaner, även säkerhet, förebyggande och avhjälpande underhåll samt återställande av museiföremål som garanterar att samlingarnas tillstånd inte skadas i samband med förvaring och användning.
8. Skapandet och upprätthållandet av regelrätta inventarieregister samt regelbundna kontroller av samlingarna utgör ett viktigt inslag i förvaltningen av museisamlingar. Inventarieregister är ett mycket viktigt redskap när det handlar om att skydda museer, förebygga och bekämpa illegal handel samt hjälpa dem att fylla sin funktion i samhället. Inventarieregister bidrar även till en sund förvaltning vad gäller museisamlingars rörlighet.

### Forskning

9. Forskning, inklusive studiet av samlingar, utgör en annan av museernas huvuduppgifter. Museer kan bedriva forskning i samarbete med andra parter. Det är endast med hjälp av den kunskap sådan forskning ger som museernas fulla potential kan förverkligas och förmedlas till allmänheten. Forskning spelar en oerhört viktig roll för att museerna ska kunna skapa möjligheter till reflektion kring historien i en samtida kontext samt för uttolkningen, återgivandet och visningen av museisamlingar.

### Kommunikation

10. Kommunikation utgör en annan av museernas huvuduppgifter. Medlemsstaterna bör uppmuntra museer att aktivt tolka och sprida kunskap om samlingar, monument och platser inom deras fackområden, samt att när så är lämpligt organisera utställningar. För att kunna spela en aktiv roll i samhället bör museer vidare uppmuntras att använda sig av alla tillgängliga kommunikationsmedel, till exempel genom att anordna offentliga evenemang, delta i relevanta kulturella aktiviteter och annan kommunikation med allmänheten i både fysisk och digital form.

11. Kommunikationsstrategier bör ta hänsyn till aspekter som integration, tillgång och social delaktighet och involvera allmänheten, inklusive grupper som normalt inte skulle besöka ett museum, i genomförandefasen. Museernas insatser bör även förstärkas genom åtgärder från allmänhetens och samhällets sida till deras förmån.

## Utbildning

12. Utbildning är en annan av museernas huvuduppgifter. Genom att ta fram och förmedla kunskap, utbildningsprogram och pedagogiska program i samarbete med andra utbildningsinstanser, i synnerhet skolor, bidrar museer till formell och informell utbildning och livslångt lärande. Museernas utbildningsprogram bidrar framförallt till att utbilda olika grupper i frågor som rör museernas samlingar och samhällslivet, samt till att öka medvetenheten om vikten av att bevara natur- och kulturarvet och att främja skapande. Museer kan även bidra med kunskap och erfarenheter som ökar förståelsen av därtill relaterade samhällsfrågor.

## III. Samhällsfrågor för museer

### Globaliseringen

13. Globaliseringen har möjliggjort ökad rörlighet för samlingar, yrkespersoner, besökare och idéer. För museerna har detta haft både positiva och negativa effekter såsom ökad tillgänglighet och konformitet. Medlemsstaterna bör främja skydd av den mångfald och identitet som är kännetecknande för museer och samlingar utan att för den skull försvaga museernas roll i den globaliserade världen.

### Museernas koppling till ekonomi och livskvalitet

14. Medlemsstaterna bör erkänna att museer kan fungera som ekonomiska aktörer i samhället och bidra till inkomstbringande verksamhet. Dessutom är de verksamma inom turistnäringen och bidrar, genom produktiva projekt, till livskvalitet i de samhällen och regioner där de är belägna. Mer allmänt sett kan de även stärka utsatta befolkningsgruppers sociala delaktighet.
15. För att diversifiera sina inkomstkällor och öka sin självförsörjningsgrad har många museer, antingen frivilligt eller av nödvändighet, utökat sin inkomstbringande verksamhet. Medlemsstaterna bör inte prioritera inkomstbringande verksamhet till förfång för museernas huvuduppgifter. Medlemsstaterna bör erkänna att dessa huvuduppgifter, trots att de är av ytterst viktiga för samhället, inte enbart kan definieras i ekonomiska termer.

### Museernas sociala roll

16. Medlemsstaterna uppmanas att stödja den sociala roll för museer som framhålls i 1972 års deklARATION från Santiago de Chile. Samtliga länder ser i allt högre utsträckning museer som parter som har en central roll att spela i samhället samt som en faktor som bidrar till social delaktighet och sammanhållning. I detta avseende kan museerna hjälpa samhället att hantera genomgripande förändringar, inklusive sådana som leder till ökade skillnader och bryter ner den sociala sammanhållningen.
17. Museer utgör centrala offentliga platser och bör vända sig till samhället i stort. Därigenom kan de spela en viktig roll för att skapa sociala band och social sammanhållning.

ning genom att bygga medborgarskap och reflektioner kring gemensamma identiteter. Museer bör vara platser som är öppna för alla där man verkar för att säkerställa fysiskt tillgänglighet samt tillgång till kultur för alla, inklusive missgynnade grupper. De kan utgöra platser för reflektion och debatt om historiska, sociala, kulturella samt vetenskapliga frågor. Museer bör även främja respekt för mänskliga rättigheter och jämställdhet. Medlemsstaterna bör uppmuntra museerna att axla alla dessa roller.

18. I fall där museisamlingar omfattar ursprungsbefolkningars kulturarv ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra och underlätta dialog samt konstruktivt samarbete mellan de berörda museerna och ursprungsbefolkningarna vad gäller förvaltningen av samlingarna, samt i förekommande fall, återbördande eller återställande i enlighet med tillämpliga lagar och riktlinjer.

## Museer och informations- och kommunikationsteknik (IKT)

19. De förändringar som informations- och kommunikationstekniken (IKT) medfört skapar möjligheter museerna vad gäller bevarande, studier, skapande och förmedling av natur- och kulturarv och därtill kopplad kunskap. Medlemsstaterna bör stödja museernas arbete med att dela och sprida kunskap och säkerställa att de ges tillräckliga medel för att kunna nyttja denna teknik då den anses vara nödvändig för att förbättra den huvudsakliga verksamheten.

## IV. Strategier

### Allmänna strategier

20. I existerande internationella instrument rörande natur- och kulturarv erkänns museers betydelse och sociala roll i och med att de skyddar och främjar detta arv samt gör det allmänt tillgängligt för allmänheten. Medlemsstaterna bör i detta avseende vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att museer och samlingar i områden under deras jurisdiktion eller kontroll drar nytta av de åtgärder för skydd och främjande som medges i dessa instrument. Medlemsstaterna bör även vidta lämpliga åtgärder för att stärka museernas förmåga att under alla omständigheter skydda dessa samlingar.
21. Medlemsstaterna bör säkerställa att museerna genomför principerna i tillämpliga internationella instrument. Museer ska åta sig att respektera principerna i internationella instrument för skydd och främjande av såväl materiellt som immateriellt natur- och kulturarv. De bör även respektera internationella instruments principer om bekämpning av olaglig handel med kulturföremål samt samordna sina insatser på området. Museer måste även beakta museivärldens etablerade yrkesmässiga och etiska normer. Medlemsstaterna bör säkerställa att museerna utövar sin roll i samhället i enlighet med tillämpliga rättsliga och yrkesmässiga normer i de områden som står under deras jurisdiktion.
22. Medlemsstaterna bör anta strategier och vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att museer etablerade i områden under deras jurisdiktion eller kontroll skyddas och främjas. De bör stödja och utveckla dessa institutioner utifrån deras huvudsakliga uppgifter samt i detta hänseende utveckla de mänskliga, materiella och ekonomiska resurser som krävs för att de ska fungera på ett tillfredsställande sätt.
23. Museernas största värde består i deras mångfald och det natur- och kulturarv de bevarar. Medlemsstaterna uppmanas skydda och främja denna mångfald och samtidigt uppmuntra museer att använda de högt ställda kvalitetskriterier som identifierats och förs fram av nationella och internationella museisamfund.

### Funktionsbaserade strategier

24. Medlemsstaterna uppmanas stödja aktiva strategier för bevarande, forskning, utbild-

ning och kommunikation som anpassas till lokala sociala och kulturella förhållanden för att ge museer möjlighet att skydda natur- och kulturarvet och föra det vidare till kommande generationer. I detta sammanhang bör samarbete och samverkan mellan museer, samhällsgrupper, det civila samhället och allmänheten starkt uppmuntras.

25. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att sammanställandet av inventarieregister, baserade på internationella normer, prioriteras av de museer som är etablerade i områden under deras jurisdiktion. Även om digitaliseringen av museisamlingar är mycket viktig i detta hänseende bör den inte ses som ett sätt att ersätta bevarandet därav.
26. Nationella och internationella museinätverk har tagit fasta på goda exempel på hur museiverksamhet kan bedrivas, skyddas och främjas, samt på museers mångfald och roll i samhället. Dessa goda exempel uppdateras kontinuerligt för att spegla innovationerna på området. Den vanligast förekommande referensen i detta hänseende är de etiska regler för museer (Code of Ethics for Museums) som antagits av Internationella museirådet (ICOM). Medlemsstaterna uppmuntras att verka för att denna och andra etiska koder och goda exempel antas och sprids samt att använda dem som underlag i framtagandet av normer, strategier för museer samt nationell lagstiftning.
27. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att göra det lättare för museer belägna inom områden under deras jurisdiktion att anställa personal som besitter de kvalifikationer och den sakkunskap som krävs. För att upprätthålla personalkapaciteten bör tillräckliga möjligheter ges för fortbildning och yrkesutveckling för all museipersonal.
28. Museerna är för att fungera effektivt direkt beroende av privat och offentlig finansiering samt fungerande partnerskap. För att göra det möjligt för museer att, under fullständigt iakttagande av de huvuduppgifter de tilldelats, utföra sitt uppdrag till förmån för samhället bör medlemsstaterna sträva efter att få till stånd en tydlig vision, en tillfredsställande planering och finansiering för museerna samt en välavvägd balans mellan de olika finansieringsmekanismerna.
29. Museernas funktioner påverkas även av ny teknik och dess växande roll i vardagslivet. Denna teknik medför både stora möjligheter att främja museer runt om i världen och potentiella hinder för människor och museer som saknar tillgång till teknik eller de färdigheter och kunskaper som krävs för att på ett effektivt sätt nyttja tekniken. Medlemsstaterna bör sträva efter att ge museer som är etablerade i områden under deras jurisdiktion eller kontroll tillgång till denna teknik.
30. Museernas huvudsyfte står att finna i deras sociala roll samt bevarande av natur- och kulturarvet. Andan i 1960 års rekommendation om det mest effektiva sättet att skapa tillgängliga museer för alla är fortfarande viktig för skapandet av en bestående plats för museer i samhället. Medlemsstaterna bör sträva efter att inkludera dessa principer i lagstiftning som rör museer etablerade i områden under deras jurisdiktion.

31. Samarbete inom museisektorerna och mellan institutioner med ansvar för kultur-, kulturarvs- och utbildningsfrågor utgör ett av de bästa och mest hållbara sätten att skydda och främja museer samt deras mångfald och roll i samhället. Medlemsstaterna bör därför uppmuntra samarbete och partnerskap mellan museer och vetenskapliga och kulturella institutioner på alla nivåer, bl.a. deras deltagande i professionella nätverk och sammanslutningar som uppmuntrar till denna typ av samarbete, internationella utställningar, utbyten och rörlighet för museisamlingar.
32. De samlingar som definieras i punkt 5 bör, när de förvaltas av andra institutioner än museer, skyddas och främjas för att bevara sin enhetlighet och bättre tillvarata den kulturella mångfalden i dessa länders natur- och kulturarv. Vad gäller sådana museisamlingar uppmanas medlemsstaterna att samarbeta ifråga om skydd, forskning samt främjande och tillgång därtill.
33. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga lagstiftande, tekniska och finansiella åtgärder för utformning av offentlig planering och strategier som gör det möjligt för museer som är etablerade i områden under deras jurisdiktion att utveckla och genomföra dessa rekommendationer.
34. För att bidra till att förbättra museernas verksamhet och tjänster uppmuntras medlemsstaterna att stödja framtagandet av inkluderande strategier för publikutveckling.
35. Medlemsstaterna bör främja internationellt samarbete kring kapacitetsbyggande och yrkesutbildning genom bilaterala eller multilaterala mekanismer, bland annat via Unesco, för att förbättra genomförandet av dessa rekommendationer och gagna i synnerhet museer och samlingar i utvecklingsländer.



# Bilaga

- i Förteckning över internationella instrument med direkt eller indirekt koppling till museer och konstsamlingar:
  - Konventionen om skydd för kulturell egendom i händelse av väpnad konflikt (1954) och dess två protokoll (1954 och 1999)
  - Konventionen om åtgärder för att förbjuda och hindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturegendom (1970)
  - Konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (1972)
  - Konventionen om biologisk mångfald (1992)
  - Unidroit-konventionen om kulturföremål som stulits eller förts ut olagligt (1995)
  - Konventionen om skydd för kulturarv under vatten (2001)
  - Konventionen om trygghet av det immateriella kulturarvet (2003)
  - Konventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar (2005)
  - Den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (1966)
  - Rekommendationen om internationella principer för arkeologiska utgrävningar (Unesco, 1956)
  - Rekommendationen om de mest effektiva sätten att göra museer tillgängliga för alla (Unesco, 1960)
  - Rekommendationen om åtgärder för att förbjuda och hindra olovlig införsel, utförsel och överlåtelse av äganderätten till kulturegendom (Unesco, 1964)
  - Rekommendationen om nationellt skydd av kultur- och naturarv (Unesco, 1972)
  - Rekommendationen om internationellt utbyte av kulturföremål (Unesco, 1976)
  - Rekommendationen om skydd för rörliga kulturella tillgångar (Unesco, 1978)
  - Rekommendationen om skydd för traditionell kultur och folkliga traditioner (Unesco, 1989)
  - FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna (1949)
  - Unescos principdeklaration om internationellt kulturellt samarbete (1966)
  - Unescos allmänna deklaration om kulturell mångfald (2001)
  - Unescos deklaration om avsiktlig förstörelse av kulturarv (2003)
  - FN:s deklaration om ursprungsbefolkningars rättigheter (2007)
- ii Denna definition har fastställts av Internationella museirådet (ICOM) och behandlar museifrågan på ett internationellt plan, med all dess mångfald och alla dess omvandlingar i tid och rum. I denna definition anges ett museum vara ett privat eller offentligt organ, eller en institution, utan vinstintresse.

- iii Denna definition speglar delvis Internationella museirådets (ICOM) definition.
- iv Denna definition speglar delvis definitionen i Europarådets ramkonvention om kulturarvets betydelse för samhället.

